Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg
Land van Cuijk

Jaarverslag 2022

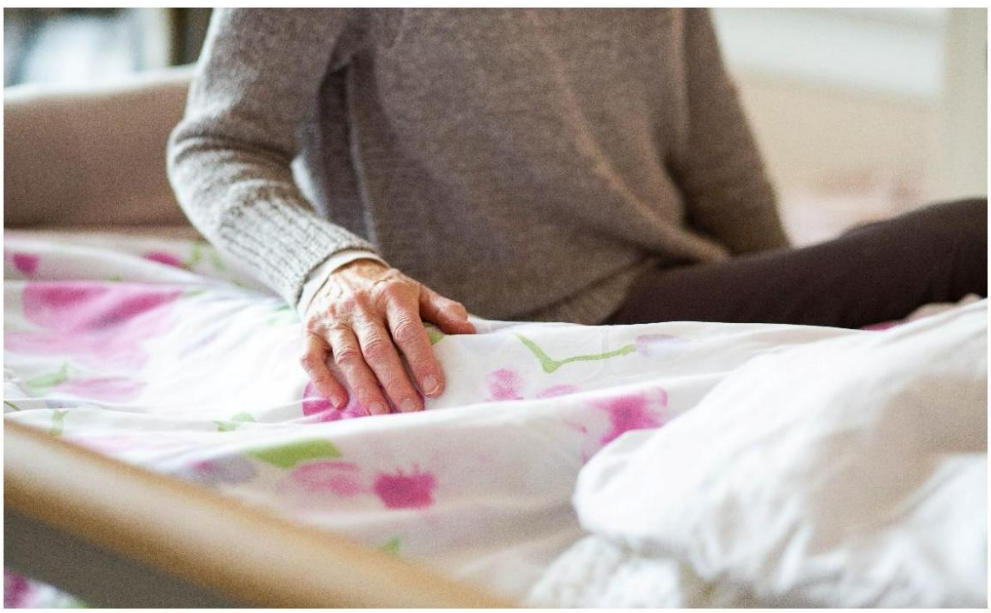

Goede zorg in de laatste levensfase

De Stichting VPTZ Land van Cuijk biedt aandacht en ondersteuning aan mensen in hun laatste levensfase, teneide hen in staat te stellen op een menswaardige wijze te sterven, welke aansluit bij haar of zijn levensstijl en wensen.

Deze ondersteuning wordt geboden door gemotiveerde en opgeleide vrijwilligers, als aanvulling op en in samenwerking met de dierbaren, mantelzorgers en zorgprofessionals.
De ondersteuning vindt plaats in de thuissituatie, in het hospice (bijna-thuis-huis) De Cocon of in zorginstellingen.

Cliënten en dienstverlening

In 2022 hebben wij 26 cliënten en hun naasten thuis mogen begeleiden en zijn er 36 gasten opgenomen geweest in hospice De Cocon. We hebben 1 cliënt in een zorginstelling begeleidt. De bedbezetting in ons hospice was in 2022 hoger dan in 2021. Echter, door de nasleep van de coronaperiode, was dit nog niet op het niveau dat we zouden kunnen en willen bieden. Het hospice beschikt over 4 bedden. De bezetting in 2022 was 47 %. Het gemiddelde verblijf in het hospice was 19 dagen. Het aantal thuiswaakuren bedroeg in 2022 519 uur.

Een opvallende ontwikkeling is dat in het ziekteproces thuiswaken en hospicezorg pas laat wordt ingeschakeld. Dit is een landelijke trend. VPTZ Nederland heeft dit geagendeerd binnen de sector, aangezien het belangrijk is om tijdig ondersteuning in te schakelen.

Ook dit jaar hebben ruim zeventig vrijwilligers bijgedragen aan waardevolle momenten voor gasten en hun naasten. De samenwerking tussen vrijwilligers, thuiszorg en huisartsen wordt als heel prettig ervaren. Op deze manier hopen we dat de cliënten en hun naasten zich op een comfortabele en betekeninsvolle manier kunnen voorbereiden op hun sterven.

Onderstaande overzicht geeft enkele kenmerken van de cliënten die in 2022 een beroep hebben gedaan op thuiswaken en het hospice.

Tabel 1: Cliënten thuiswaken 2022

Kenmerken zorgvragers	Aantal
Vrouw	13
Man	13

	Leeftijd
Jongste client	53
Oudste client	93

Woonplaats	Aantal
Grave	4
Mill	4
Boxmeer	3
Oploo	3
Overloon	4
Cuijk	2
Wanroij	2
Overig	4

Hoofddiagnose	Aantal
Kanker	16
Ouderdom	4
Anders	16

Tabel 2: Gasten Hospice de Cocon 2022

Kenmerken zorgvragers	Aantal
Vrouw	18
Man	18

	Leeftijd
Jongste client	50
Oudste client	94

Woonplaats	Aantal
Cuijk	7
Boxmeer	6
Sint Anthonis	3
Mill	3
Gennep	2
Overig Land van Cuijk	9
Overig buiten Land van Cuijk	6

Hoofddiagnose	Aantal
Kanker	21
Ouderdom	5
Anders	10

Vrijwilligers

In 2022 waren 73 vrijwilligers beschikbaar, waarvan de meesten als gastvrouw of gastheer in het hospice werkzaam waren. Acht vrijwilligers legden zich toe op het thuiswaken, zowel overdag als s' nachts.

Daarnaast zijn nog enkele personen actief geweest als tuinvrijwilliger, boodschappenvrijwilliger, klusvrijwilligers, vrijwilliger die het oud papier wegbrengt en kookvrijwilliger. Ook zijn er vrijwilligers die administratieve en organisatorische werkzaamheden verrichten. Denk hierbij aan het opstellen van het dienstrooster en het uitvoeren van PR-activiteiten.

In 2022 zijn 7 vrijwilligers gestopt maar in hetzelfde jaar hebben we 13 nieuwe vrijwilligers kunnen verwelkomen. Het vrijwilligersbestand is zeer gevarieerd, wat ook een wens is van VPTZ Land van Cuijk. Zo is de jongste vrijwilliger 21 jaar en de oudste vrijwilliger 85 jaar.

De vrijwilligers krijgen ieder jaar gelegenheid om diverse cursussen te volgen. Dit opleidingsaanbod wordt door onze organisatie zelf of door VPTZ Nederland aangeboden.

Tabel 3: aangeboden trainingen / cursussen in 2022

Training / cursus	Aantal vrijwilligers
Waarden en normen en je eigen persoonlijkheid	1
Basistraining VPTZ door coördinator	8
Voice Dialogue; ik en mijn ikken	3
Verdiepingstraining ervaren vrijwilliger	4
Balans in verlies	2
Veiligheid, Hygiëne en ziektebeelden	2
Tiltraining	20
Dichtbij jezelf, dichtbij de ander	2
Zorgvuldig signaleren, werken met aandacht	1

Daarnaast zijn er twee themabijeenkomsten gehouden rond het thema 'Vrijwilligerswerk vanuit de bedoeling' en 'Werken vanuit de bedoeling'.
De vrijwilligers die thuiswaken hebben in een tweetal koffiemomenten ervaringen uitgewisseld over de inzetten thuis en samen casuïstiek besproken.

In het afgelopen jaar zijn de jaarlijkse individuele gesprekken tussen de vrijwilliger en een coördinator weer structureel opgepakt. Ook is het Handboek Vrijwilligers geactualiseerd. Dit ter ondersteuning van een eenduidig vrijwilligersbeleid.

Naast de werk- en themabijeenkomsten voor de vrijwilligers, was er ook gelegenheid om elkaar op een informele manier te ontmoeten bij het zomeruitje en de kerstbijeenkomst.

Samenwerking

Meer en meer wordt de vrijwillige palliatieve zorg, thuis en in het hospice, een belangrijke onderdeel in het netwerk van zorg in het Land van Cuijk. Het overleg met Thuiszorg Pantein is geïntensiveerd en er zijn werkafspraken gemaakt om de zorg geboden door de thuiszorg en de ondersteuning die de vrijwilligers leveren goed op elkaar aan te laten sluiten. Het kernwoord hierbij is **'samen'**.
In het hospice dragen de meeste vrijwilligers bij aan de zorgtaken (aan het bed) en bieden ook de coördinatoren een helpende hand bij de verzorging van de gasten.
Deze wijze van samenwerken tussen VPTZ Land van Cuijk en Thuiszorg Pantein wordt frequent geëvalueerd (en waar nodig bijgesteld).

Eén van de coördinatoren neemt deel aan het overleg Palliatieve Zorg Regio Noordelijke Maasvallei.
Er is een goede samenwerking met de huisartsen in het werkgebied. Intensieve contacten worden onderhouden door de bij het Hospice betrokken huisarts met de huisartsen in de regio. Werkwijzen en kwaliteitsvragen worden goed op elkaar afgestemd.

In 2022 is vanuit de organisatie meer kenbaarheid gegeven over de mogelijkheden van thuiswaken. Dit zelfde geldt ook voor de mogelijkheid tot respijtzorg, waarbij mensen die terminaal ziek zijn tijdelijk opgenomen kunnen worden in het hospice.

Afgelopen jaar zijn de contacten met de andere hospices in de aanpalende regio's (Oss, Druten, Wijchen, Venray en Mook) versterkt. Dit om kennis en ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren en elkaar te ondersteunen.

Vanuit het bestuur wordt contact onderhouden met de bestuursleden van de Stichting Vrienden van de VPTZ. Deze stichting is eigenaar van het pand waar het hospice in gevestigd is.

Organisatie

De afgelopen jaren werkte VPTZ Land van Cuijk met drie betaalde coördinatoren. Eén van de coördinatoren heeft in het voorjaar haar functie neergelegd. Vanwege dreigende exploitatietekorten is besloten om de ontstane functie niet in te vullen. Vergelijking van de coördinatiefunctie met die van collega VPTZ-organisaties en hospices gaf inzicht in een mogelijk andere invulling van deze functie tezamen met een taakherschikking van de vrijwilligers. Met dit laatste is het mogelijk meer variatie aan te brengen in het pakket van werkzaamheden waarmee de rol van vrijwilligers ook aantrekkelijker wordt. Zo hebben enkele vrijwilligers vanaf eind 2022 de rol van dag coördinator (DACO) en dragen zij zorg voor het afstemmen en regelen van de dagelijkse praktijk in het hospice. Daarnaast zijn aanpassingen verricht in diverse werkprocessen waardoor er efficiënter gewerkt kan worden. Zo is er bijvoorbeeld een systeem in gebruik genomen (PinkBee) waardoor vrijwilligers zelf kunnen roosteren.

Het bestuur heeft in het afgelopen jaar diverse gesprekken gevoerd met de coördinatoren over hun verdere ontwikkeling, ambities en opleidingsbehoeften. Ook zijn met alle medewerkers, coördinatoren en huishoudelijk medewerker functioneringsgesprekken gehouden. In het bestuur hebben twee wisselingen plaats gevonden. Er is een nieuwe voorzitter gekomen en de secretarisfunctie is door een al zittend bestuurslid overgenomen.

Beleidsplan 2019 – 2022

In het beleidsplan 2019-2022 zijn drie speerpunten geformuleerd:

- De structurele beschikbaarheid van 100 opgeleide vrijwilligers voor het thuiswaken en het hospice
- Het verhoging van de bezettingsgraad van het hospice tot gemiddeld 75% op jaarbasis.
- Een grote mate van tevredenheid over de dienstverlening bij (nagenoeg) 100% van de (nabestaanden van de) gasten / cliënten.

Thans kunnen we spreken van een mooie groep, zeer betrokken en goed inzetbare vrijwilligers. Tegelijkertijd is het nodig om deze groep uit te breiden, ook om het voor eenieder in relatie tot andere verplichtingen en bezigheden, doenlijk te houden. Helaas is het niet gelukt om de uitbreiding tot 100 vrijwilligers te realiseren. In het komend jaar zullen de coördinatoren weer gericht actie gaan inzetten om meer vrijwilligers aan te trekken.
De bezettingsgraad van het hospice blijft nog achter met de gestelde norm in het jaarplan. In de tweede helft van het jaar werd wel een opgaande lijn zichtbaar en de verwachting is dan ook dat er in 2023 sprake zal zijn van een structureel hogere bezetting dan in 2021 en 2022.
De tevredenheid over de dienstverlening is consistent zeer hoog. Dit geldt niet alleen voor de cliënten (en hun naasten) die zorg hebben genoten maar ook voor de huisartsen die betrokken waren bij de zorg. De huiselijke sfeer en de aandacht die vrijwilligers hebben voor de gasten worden hierbij vaak genoemd en zeer gewaardeerd.

Als onderdeel van de dienstverlening is gestart met het bereiden van warme maaltijden in het hospice. Dankzij de inspanning van enkele vrijwilligers die de rol van kookvrijwilliger hebben

opgepakt, kunnen gasten en hun naasten nu genieten van verse en zelf klaargemaakte maaltijden.

In tegenstelling tot de landelijk ontwikkelingen, is er bij VPTZ Land van Cuijk een neerwaartse trend in de inzet van het thuiswaken. Ook het aantal vrijwilligers dat deze dienstverlening draagt is gering en daarmee kwetsbaar. In het najaar van 2022 zijn de coördinatoren van start gegaan met een plan om deze beweging te keren.

Het bestuur heeft zich medio 2022 laten informeren over alle ontwikkelingen in het thuiswaken en de hospicezorg en heeft verschillende belanghebbenden in het Land van Cuijk gesproken over hun beeld van en visie op de vrijwillige palliatieve zorg in deze regio. Daarnaast zijn bezoeken gebracht aan verschillende buurthospices en thuiswaakorganisaties en is gesproken met directies en besturen. Op basis van deze verkenning is het bestuur doende een beleidsplan 2023-2025 op te stellen, dat medio 2023 wordt vastgesteld. Een toekomstbestendige hospicevoorziening én thuiswaakservice zijn hierbij het uitgangspunt. Samen met de bestuurders van zorgaanbieders in de regio worden de diverse mogelijkheden verkend.

Exploitatie

De totale inkomsten van VPTZ Land van Cuijk zijn lager uitgevallen in vergelijking met de voorgaande jaren. De subsidie uit de Regeling Vrijwilligers Terminale en Palliatieve zorg (RVPTZ) verstrekt door VWS bedraagt ongeveer 70% van de totale inkomsten en vormt dus de belangrijkst bron van inkomsten. De gevolgde berekeningsmethodiek bij het vaststellen van de hoogte van de subsidie wordt bepaald door het aantal opgenomen gasten over een voorgaande referentieperiode . Door de lagere bezetting vanwege de Covid-19 maatregelen in 2020 was de hoogte van deze subsidie dus vele malen lager dan voorheen.
De inkomsten uit de eigen bijdrage van gasten (een ander inkomstenbron) viel vergeleken met andere jaren lager uit.
De derde inkomstenbron, een subsidie uit de vijf gemeentes van het werkgebied, bleef constant.
De inkomsten uit deze bronnen zijn slechts in geringe mate te sturen waardoor een strikte kostenbeheersing van groot belang is voor een verantwoorde bedrijfsvoering.

Er is dit jaar geen beroep gedaan op fondsen. Wel hebben we van particulieren diverse giften ontvangen, evenals een bijdrage van de Rabo Club Support actie. Al jaren op rij kan de VPTZ zich verheugen dat een mooi bedrag wordt toegekend.

Accountantsverklaring
De jaarrekening 2022 bestaande uit de balans en de exploitatierekening is samengesteld door de accountant en is voorzien van bijbehorende samenstellingsverklaring. De volledige jaarstukken met toelichting zijn beschikbaar en op te vragen bij de penningmeester van VPTZ Land van Cuijk.

Dank

Alle mensen, (zorg)organisaties, bedrijven en gemeenten die ons in 2022 hebben gesteund zijn we veel dank verschuldigd.
Mede door de inzet van de vrijwilligers en vele anderen hebben we samen een goed jaar gehad en hebben we na de coronaperiode de opwaartse lijn weer goed te pakken. Wij hopen van harte die lijn in 2023, met ondersteuning van velen, voort te zetten.

Bestuur VPTZ Land van Cuijk